

*Пендюра Максим Миколайович,
завідувач кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

УЧАСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В ОХОРОНІ ТА ЗАХИСТІ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА, ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Кожна особа, що є суб'єктом суспільних відносин, засвоює соціальні знання, установки, цінності, усвідомлює суспільно значущий характер індивідуальних потреб і проєктує їх практичне вираження. Як елемент ціннісної структури особистості, що відображає динаміку взаємодії правових установок і нової інформації, ціннісні орієнтації характеризуються рівнем фіксації в особі суб'єктивно-практичного ставлення до соціальних норм, стандартів правомірної поведінки [2, с. 130; 4, с. 84].

В юридичних наукових джерелах існують різні визначення ціннісних орієнтацій. Однак перевага надається наступній інтерпретації: «Ціннісні орієнтації – це, насамперед, надання переваги чи заперечення певних смислів як засад життєорганізації і (не)готовність поводитися згідно з ними... Ціннісні орієнтації, визначають загальне спрямування інтересів особистості, ієрархію індивідуальних переваг і взірців, цільову й мотиваційну програму, уявлень про те, що має бути, міру готовності й рішучості через вольові компоненти та реалізацію власного «проєкту життя». Як влучно, на нашу думку, зазначає О.О. Барабаш: «... відбувається формування ціннісно-правових орієнтацій особистості, певних типів її правової позиції, яка виконує в особистісній структурі функцію управління юридично значущими вчинками». Ціннісно-правові орієнтації особи можна охарактеризувати крізь такі властивості як: почуття відповідальності, солідарності з правом, справедливості, законності, правового обов'язку, поваги до закону (права) [1, с. 43; 2, с. 130].

Роблячи акцент на темі цієї публікації та із урахуванням вище окреслених властивостей, варто підкреслити те, що за роки діяльності кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ (далі – кафедра), у процесі свого формування та розвитку її колектив як й будь який структурний підрозділ академії пройшов непростий шлях перетворень і удосконалень. На кафедрі зросли і склались як фахівці своєї справи чимало відомих в столиці та й у країні науковців-правознавців, які успішно працюють не лише в стінах альма матір (професор Гусарев С.Д., доценти Коталейчук С.П., Білозьоров Є.В., Осауленко А.О., Сербіна Н.О.), але й в органах державної влади (Горова О.Б.,

Завальний А.М., Лазнюк Н.В., Тюріна О.В.), науково-дослідних і навчально-освітніх закладах (професор Тихомиров О.Д., Калюжний Р.А., Шилінгов В.С., Чурпіта В.В., Заяць Н.В., Пікуля Т.О.) [3].

Потужний та самодостатній науково-педагогічний колектив, структурний підрозділ академії, завжди був здатний до виконання складних та різнобічних завдань щодо підготовки фахівців різного профілю для роботи, перш за все, в підрозділах МВС України, інших правоохоронних органах та загалом у юрисдикційних органах нашої країни, окрім цього виконання оперативних завдань пов'язаних із охороною публічної безпеки і порядку в м. Києві та Київської області.

Разом із цим, останнє десятиріччя починаючи з 2014 року виявилось для держави, а також всієї системи МВС України та її освітніх закладів зі специфічними умовами навчання найбільш складним. Саме на цей історичний період функціонування кафедри припадають організаційно-штатні зміни із урахуванням прийняття 02.07.2015 року закону України «Про Національну поліцію» та нові виклики в сфері національної безпеки України, а саме початок «повзучої» окупації Автономної Республіки Крим, окремих районів Донецької та Луганської областей України «військовою машиною» РФ.

Науково-педагогічний колектив кафедри, глибоко свідомо сприймаючи такі виклики і загрози, розуміючи всю відповідальність за підготовку високовмотивованих фахівців різного профілю для роботи у підрозділах Національної поліції в період гібридної агресії з боку РФ, в 2016 році готує та схвалює на підставі Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті (2002 р.), закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Положення про Міністерство внутрішніх справ України» (2015 р.), закону України «Про Національну поліцію» (2015 р.), Статуту Національної академії внутрішніх справ, – Концепцію розвитку кафедри (2016 р.), ключовою ідеєю якої було формування інтелектуального потенціалу науково-педагогічних працівників кафедри, інноваційних основ організації системи освітнього процесу, науково-методичної роботи та наукової діяльності. Одним із програмних завдань цієї Концепції було визначено: як керувати кафедрою не куруючи нею? Хорошою кафедрою не можна і не треба керувати, вона сама знає що робити, тож має відбутись перехід від зовнішнього управління до кафедрального менеджменту та лідерства.

Саме поетапна реалізація цього завдання протягом подальших п'яти років зіграло для всього кафедрального колективу ключову роль того зимового ранку лютого 2022 року, коли після надходження «тривожних» телефонних дзвінків по «гарячій лінії» всі і кожен без вагань розуміли, що треба робити. Військовий гібридний конфлікт РФ проти України перейшов у відкриту, агресивну фазу, із нанесення ракетних та бомбових ударів по всій території, та переходом збройних сил РФ через державний кордон України.

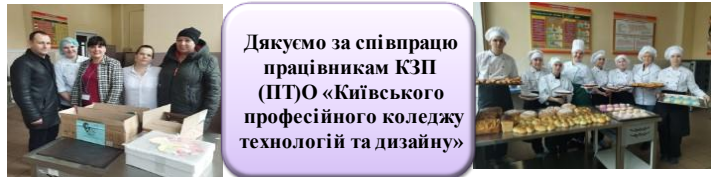
Завдяки вмілим та правильним рішенням з боку керівництва держави та академії, її живий організм – кафедра, як і будь який інший навчальний чи структурний підрозділ оперативно проводив заходи спрямовані на охорону та

оборону альма матір, охорону і захист прав та свобод людини і громадянина. Разом із цим мобільні групи академії, в які залучались науково-педагогічні працівники кафедри, здійснювали превентивні заходи з перевірки підозрілих осіб, які з'являлись у комендантську годину на вулицях м. Києва. Поряд із цим, розуміючи всю складність ситуації в якій опинилися мешканці столиці України, представники територіальної оборони

м. Києва та Київської області, добровольці та військові, працівники кафедри за власною ініціативою розпочали активний волонтерський рух, а згодом долучились до проекту Міністерства внутрішніх справ України «Дружня підтримка», допомагаючи маломобільним групам населення, особам похилого віку в районах м. Києва, військовим бригадам ЗС України, закупаючи їм

питну воду, їжу, свічки, ліхтарі, медикаменти, військовий одяг, засоби індивідуального захисту та електроживлення, надання у центри соціальної підтримки цивільний одяг.

На сьогодні в умовах продовженого правового режиму воєнного стану, підтримуючи визначені Міністерством

внутрішніх справ України та Головним Управлінням Національної поліції в м. Києві та Київської області пріоритетні напрями протидії військовій агресії з боку рф, виконуючі перспективні завдання ректорату академії, науково-педагогічний склад кафедри реалізуючи положення Концепції військово-патріотичного виховання в системі освіти України (2022 р.) активно забезпечує формування у здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, глибинних юридичних знань, вмінь та навичок, поглядів та способів мислення, утвердження моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції й відповідальності та інших необхідних якостей і компетентностей для роботи в умовах воєнного стану.

Окрім забезпечення освітнього процесу в академії, працівники кафедри спільно із представниками територіальних підрозділів Національної поліції беруть участь в охороні та захисті прав і свобод людини та громадянина шляхом патрулювання вулиць, скверів, парків та торгово-розважальних центрів в

м. Києві та Київської області, проведенні роз'яснювальної роботи серед населення та профілактичних заходів.

Таким чином, визначені аспекти демонструють роль кафедри і її науково-педагогічних працівників в умовах правового режиму воєнного стану, а її потенціал свідчить про об'єктивну важливість та спроможність реалізовувати державну правову політику не лише в сфері надання освітніх послуг, але й для забезпечення належного стану правопорядку і безпеки в державі.

Список використаних джерел

1. Барабаш О.О. Ціннісно-правові властивості юридично значущої поведінки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 42-46.

2. Власенко В.П. Роль кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ у формуванні ціннісно-правових орієнтацій здобувачів вищої освіти. *Здобутки кафедри теорії держави та права крізь призму сторічного поступу Національної академії внутрішніх справ : матеріали круглого столу* (м. Київ, 24 берез. 2021 року) К. : ФОП Маслаков, 2021. С. 130-131

3. Наукові школи Національної академії внутрішніх справ : довідник / [уклад. : О. М. Джужа, Є. М. Бодюл, А. В. Ромашко та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ. 2011. 172 с.

4. Романова А. Ціннісно-правові властивості особи. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2014. № 782. С. 83-86.

*Батургареєва Владислава Станіславівна,
головний науковий співробітник Державної
наукової установи «Інститут інформації, безпеки і
права» НАПрН України, директор НДІ ВПЗ імені
академіка В.В. Сташиса НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор*

ПРАВО НА ЗАБУТТЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ «НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ» ФАКТУ КРИМІНАЛЬНОЇ БІОГРАФІЇ ОСОБИ: ПАРАДИГМА МИРУ І РАКУРС ВІЙНИ

Людство в так званій цивілізаційній фазі свого буття завжди намагалося відшукати «досконалі» для свого часу засоби комунікації і навіть випередити у цьому сенсі свій час. Звісно ж, у такому русі все менше й менше місця залишалося для захисту людини від небажаного розголосу інформації, яку за характером можна визначити як чутливу, тобто як таку, що впливає (найчастіше негативно) на статус, самопочуття та взаємини з іншими учасниками інформаційних стосунків. Отже, згодом на порядку денному постала проблема непорушної формули *privacy* як спроби «відсторонитися» від безперешкодного доступу до інформації щодо персоналії будь-якої людини за допомогою